

Informatiebulletin Nationaal Park Oosterschelde december 2001, nummer 1

Bron: Informatiebulletin Nationaal Park Oosterschelde

Voor activiteiten overzicht kijk op www.npoosterschelde.nl

Oosterscheldekering

Het Nationaal Park Oosterschelde in oprichting

25 Februari 1999 installeerde de Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij officieel het Overlegorgaan Nationaal Park in oprichting Oosterschelde. Nu, ruim anderhalf jaar later, is het concept van het Beheers- en Inrichtingsplan al bijna gereed. Daarin staat beschreven hoe de twintig organisaties en instanties uit het Overlegorgaan, de Oosterschelde als Nationaal Park willen beheren. Als zij de definitieve uitwerking onderschrijven en die ook wordt goedgekeurd door de Staatssecretaris, wordt de Oosterschelde officieel het grootste Nationaal Park van Nederland.

Het instellen van Nationale Parken is gebaseerd op internationale afspraken. Overal ter wereld kom je dus Nationale Parken tegen, zo ook in Nederland. Op dit moment zijn er 18 Nationale Parken, waarvan er zeven nog in oprichting zijn. Deze gebieden vormen samen de parels in de Ecologische Hoofdstructuur. Het zijn allemaal, voor Nederlandse begrippen, grote natuurgebieden die één of meer belangrijke ecosystemen vertegenwoordigen. Ieder Nationaal Park is anders. De Oosterschelde is uniek vanwege het getij dat zorgt voor een steeds veranderend landschap, de onderwaterflora en-fauna en de grote aantallen vogels en vogelsoorten die hier rust en voedsel vinden. Bovendien heeft de Oosterschelde, meer dan de andere Parken, een belangrijke economische functie: de visserij.

Watersport op de Oosterschelde

De belangen van met name natuur en visserij hebben er destijds toe bijgedragen dat de Oosterschelde niet volledig is afgesloten. In het Beleidsplan Oosterschelde (1982, herziening 1995) is daarom vastgelegd dat de natuur de belangrijkste functie van de Oosterschelde is. Op de voet gevolgd door de visserij. Dat verandert niet nu de Oosterschelde een Nationaal Park is geworden. Ook in de andere Nationale Parken staat de natuur voorop, die moet behouden blijven. Ook wordt er overal gekeken of er mogelijkheden zijn voor natuurontwikkeling

Maar natuurbehoud en ontwikkeling is niet de enige doelstelling van een Nationaal Park. De Nationale Parken zijn open, toegankelijke gebieden waar ruimte is voor recreatie en educatieve activiteiten. Sommige, zeer kwetsbare, gebieden en zijn afgesloten, maar elders worden voorzieningen voor natuurgericht recreatie aangelegd. Bijvoorbeeld in de vorm van vogelschermen en paden. Die voorzieningen kunnen ook gebruikt worden bij het geven van voorlichting en educatie. In ieder Nationaal Park worden activiteiten georganiseerd om mensen, omwonenden en recreanten, bij het gebied te betrekken. Vaak wordt daarvoor ook een gratis toegankelijk bezoekerscentrum ingericht. Tot slot zijn er in ieder Nationaal Park mogelijkheden voor het uitvoeren van onderzoek.

Het Breed Overleg Deltawateren (BOD)

Binnen de Nationale Parken in Nederland staat de natuur voorop. Dat wil niet zeggen dat er voor mensen geen plaats meer is. Het bevorderen van natuurgerichte recreatie is zelfs een doelstelling van Nationaal Parken. In het Overlegorgaan Nationaal Park Oosterschelde worden de belangen van de sector daarom vertegenwoordigd door het BOD. Het BOD is een koepelorganisatie van (landelijke) belangenorganisaties op het gebied van de waterrecreatie in het Deltagebied. Wij zijn van mening dat het gezamenlijk gebruik van de Oosterschelde mogelijk is. De aanwezigheid van de mens hoeft de natuurlijke ontwikkeling niet in de weg te staan, in tegendeel. Een gedeelde zorg is een brede zorg die leidt tot verhoging van gebruiks- en belevingswaarden. Vanuit die gedachte hebben wij, met subsidie van het Nationaal Park, verschillende projecten in uitvoering genomen, Twee van deze projecten wil ik hieronder toelichten. Met deze en andere projecten zetten wij onze schouders onder het Nationaal Park. Een gezamenlijk traject met een gedeelde verantwoordelijkheid en actieve participatie.

Faciliteiten Beroepschartervaart

Een traditioneel zeilschip dat een fraaie Zeeuwse haven in vaart. Niet alleen de gasten aan boord genieten daarvan, maar ook de omwonenden en de toeristen staan er voor stil. De traditionele zeilvloot laat haar passagiers bovendien genieten van de

schitterende natuur in de Oosterschelde met gebruik- making van duurzame energie. Samen met de Vereniging voor Beroepschartervaart inventariseren we de behoeften aan voorzieningen voor deze vorm van recreatie.

Belevingspaspoorten Natuurgerichte Recreatie Oosterschelde

Met de Koninklijke Nederlandse Toeristenbond ANWB, ontwikkelen we de serie 'Met het oog op het Nationaal Park Oosterschelde'. Een serie paspoorten voor verschillende groepen. Zo'n paspoort moet je op zak hebben als je de Oosterschelde bezoekt. Niet als toegangsbewijs, maar als leidraad om het gebied te leren kennen en beleven. In 2001 verschijnen de paspoorten voor wandelaars en fietsers en voor sportvissers. Het eerste paspoort, voor zeilers, is vanaf het vaarseizoen 2000 gratis verstrekt in de jachthavens. Dit paspoort is al geëvalueerd, en de voorlopige resultaten zijn positief.

Wij hopen u daarover binnenkort meer te vertellen.

Rina Bout: Coördinator BOD

Japanse oester in de Oosterschelde, een plaag?

Van oudsher hoort in de Oosterschelde de platte oester thuis. Een strenge winter ('62/'63) en de oesterziekte Bonamia (jaren '80) hebben "langzaam maar zeker" een eind gemaakt aan het platte oesterbestand. Dit heeft grote gevolgen gehad voor de oesterkwekers. In 1964 importeerden zij de Japanse oester, oftewel de Creuse. De laatste jaren werden er echter zoveel Creuses aangetroffen in de Oosterschelde dat er behoefte ontstond aan nader onderzoek. De Creuse is immers een voedselconcurrent voor de commercieel interessantere mosselen en kokkels. Bovendien was onduidelijk of de Creuses ook de larven van die schelpdieren op hun menu hebben staan. In 1998 is het RIVO (Rijksinstituut voor Visserijonderzoek, afdeling schelpdierenonderzoek) begonnen met een verkennende studie. Daarbij is inzicht verkregen in de hoeveelheid creuses op de platen. De hoeveelheden liegen er niet om: 300.000 ton dode en levende oesters.

Maar is de hoeveelheid creuses nu een probleem of kan het dat worden? Om daar antwoord op te krijgen organiseerde het Ministerie van LNV op 5 september jl. een bijeenkomst waarbij belanghebbenden bij de Oosterschelde, ook het Nationaal Park, waren uitgenodigd. De centrale vraag was of beheersmaatregelen gewenst zijn. Feitelijk het opvissen en verwerken van de oesters. Die vraag is voor de korte termijn beantwoord met een nee.

Wel is het van belang een completer beeld te krijgen: Wat is het Creusebestand in de hele Oosterschelde, dus ook het diepe deel en de dijkvlooiingen? En wat is de toename van de creuses op de platen. Om te kunnen beslissen of er sprake is van een probleem, moet bovendien duidelijk zijn hoe een omvangrijk oesterbestand de gebruiksfuncties van de Oosterschelde, o.a. natuur, visserij en recreatie beïnvloedt. Pas dan kun je beoordelen wat het moment is om eventueel wel tot beheersmaatregelen over te gaan.

Rijkswaterstaat ziet ook een mogelijk voordeel van de creuses. Zij kunnen een versteviging vormen voor de platen, waardoor de kans op afkalving afneemt. Waar hebben we het eerder gehoord: ieder nadeel heeft zijn voordeel! De tijd zal het leren. Met het eerste onderzoek van het RIVO en de bespreking van 5 september, is de Japanse oester in ieder geval officieel op de Oosterscheldeagenda gezet.

Hans van Geesbergen:

Secretaris van de Vereniging tot bevordering der Zeeuwse visserijbelangen

Plan Tureluur en het Nationaal Park

Natuurontwikkelingsplan voor de Oosterschelde

Bijna alle gebieden die genoemd zijn in het Plan Tureluur vallen ook binnen de begrenzing van het Nationaal Park. Daarbij gaat het om de gebieden die grenzen aan de Oosterscheldedijk en die al een natuurfunctie hebben of die zijn opgenomen in het Natuurbeleidsplan. Het ligt dan ook voor de hand nieuws over de ontwikkeling van de Plan Tureluur gebieden op te nemen in dit informatiebulletin. We nemen als het ware de vlag over van de Nieuwsbrief Tureluur die in 1995 voor het laatst is verschenen. In de eerste Nieuwsbrief Tureluur stond de stand van zaken in 1992. Nu willen we u laten zien wat de stand van zaken anno 2000 is. In de volgende nummers zullen we een aantal gebieden wat verder onder de loep nemen.

Bijna 10 jaar plan Tureluur

Het Plan Tureluur werd met gepaste trots in maart 1991 door de Zeeuwse Milieu Federatie gepresenteerd. Thijs Kramer van de ZMF zegt over die tijd: 'Het plan is in opdracht van de ZMF door bureau Waardenburg geschreven. Maar de ideeën, de bouwstenen zijn van ons. En met ons bedoel ik de groep deskundigen van de natuurbeschermingsorganisaties en overheden die, deels op persoonlijke titel, hun kennis en ideeën hebben ingebracht.' Deze ideeën zijn gebundeld en hebben geleid tot 44 concrete projecten waar de natuur meer ruimte kan krijgen. Nu, bijna 10 jaar later, is een aantal projecten gerealiseerd terwijl andere projecten in uitvoering zijn. Bovendien is een groot deel van de projecten opgenomen in de uitwerking van het Natuurbeleidsplan voor Zeeland. Dit betekent dat er geld beschikbaar is voor verwerving en inrichting van het gebied. Op termijn, wanneer de grond beschikbaar komt, worden ook deze projecten gerealiseerd.

Terug kijkend constateert Kramer dat het snel is gegaan met Plan Tureluur. Daar noemt hij ook een aantal redenen voor. Vanaf het begin is nagedacht over de mogelijkheden om de plannen te realiseren. Er is bijvoorbeeld aansluiting gezocht bij landinrichtingsinitiatieven, bijvoorbeeld op Tholen en Sint Philipsland. Daarbij zijn goede contacten gelegd met de landbouwsector. Kramer: "In het begin keken zij met argusogen naar onze ideeën, maar daarna werkten zij constructief mee aan het inpassen van de natuurontwikkelingsprojecten. Dit kwam de verwerving van gronden ten goede." Maar ook de provincie is voortvarend te werk gegaan met de uitwerking van het Natuurbeleidsplan voor Zeeland.

Tureluur

Op het moment dat er vanuit het landelijk Natuurbeleidsplan budget beschikbaar kwam, lagen de plannen in Zeeland klaar. Dat had als voordeel dat men meteen aan de slag kon, en men bovendien kon profiteren van het budget dat in andere provincies bleef liggen. Op die manier werd het beschikbare jaarbudget voor Zeeland soms verdubbeld. En met de stijgende grondprijzen kwam dat goed van pas. Aan de andere kant ziet hij hoe het nog beter kan. Kramer: "In een aantal inlagen, bijvoorbeeld op Schouwen, liggen mogelijkheden voor verbetering binnen handbereik. Die zijn in beheer van het Waterschap de Zeeuwse Eilanden, maar missen vooralsnog een beheer en inrichting die bij Plan Tureluur past."

Er moet, en gaat, nog veel gebeuren, maar tevredenheid voert de boventoon. Dat bleek nogmaals tijdens het bezoek van Staatssecretaris Faber aan de zuidkust van Schouwen eind september. Zij prees de betrokkenen voor hun voortvarendheid bij het aanpakken van natuurontwikkeling. Terwijl de overheid nog plannen maakt voor de ontwikkeling van nieuwe natuur, zie je in Zeeland al de eerste resultaten.